

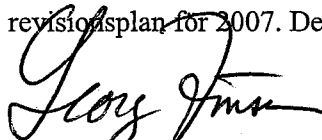
REVISORERNAS AUGUSTIRAPPORT TILL LANDSTINGSFULLMÄKTIGE

Härmed överlämnas revisorerernas augustirapport. Rapporten bygger på det delårsbokslut som framlagts och på revisorerernas bedömning av hittills rapporterad verksamhetsutveckling.

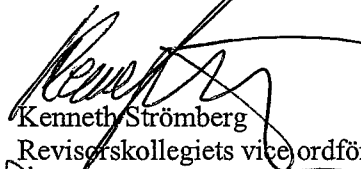
Vi noterar med tillfredsställelse att landstingets delårsbokslut kunnat tidigareläggas. Som framgår av revisorsgruppernas redogörelser bedöms bokslutsprocessen också ha genomförts på ett i huvudsak tillfredsställande sätt och med godtagbar informationskvalitet.

Revisorsgruppernas rapporter och sedvanligt revisorsintyg över delårsbokslutet bifogas.

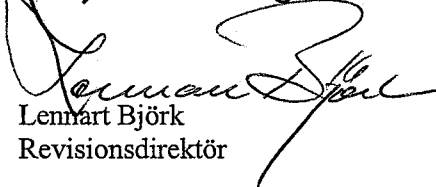
Revisionen återkommer till fullmäktige i början av december med sedvanlig höstrapport över ekonomi- och verksamhetsutveckling. Revisionsarbetet går nu vidare enligt fastställd revisionsplan för 2007. Denna har tidigare tillställts fullmäktiges ledamöter för kännedom.

Georg Jönsson
Revisorskollegiets ordförande

Kenneth Strömberg
Revisorskollegiets vice ordförande

Lennart Björk
Revisionsdirektör

LANDSTINGSREVISORERNAS AUGUSTIRAPPORT 2007 rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen

REVISIONSOMRÅDE I

Landstingsstyrelsen med dess utskott, Landstingshuset i Stockholm AB, AB Stockholms läns landstings Interfinans.

Den tidigareläggning av delårsbokslut och verksamhetsrapportering, som nu genomförts, är en väsentlig förbättring av rapporteringen till fullmäktige och revisorer. Bokslutprocessen har genomförts på ett i huvudsak tillfredsställande sätt. Revisorernas översiktliga granskning visar att delårsrapporten i allt väsentligt håller en godtagbar informationskvalitet.

Landstingsstyrelsen redovisar en resultatprognos om 480 mkr för landstingskoncernen, jämfört med 513 mkr enligt budget. Ökade skatteintäkter balanserar en förhöjd kostnadsnivå i sjukvården. Den medicintekniska utvecklingen och ekonomistyrningen kräver fortsatt uppmärksamhet. Revisionen noterar att vissa riskfaktorer redovisats som kan påverka den kommande utvecklingen.

Vi har noterat att landstingsstyrelsen utövar en aktiv styrning i förhållande till de sjukvårdsenheter som redovisar underskott. Dessa har redovisat åtgärdsplaner i enlighet med landstingsstyrelsens direktiv. Vi har även uppmärksammat den pågående översynen av Karolinska Universitetssjukhusets verksamhet och ekonomi.

Inför 2008 aviseras beslut om det nya universitetssjukhuset. Detta liksom de stora investeringsprojekten på trafikområdet markerar behovet av långsiktiga ekonomiskt balanserade beslut som grund för planering och den löpande ekonomiska styrningen.

De av fullmäktige för året uppsatta finansiella målen bedöms komma att uppnås. Någon närmare redovisning av landstingets finansiella situation på längre sikt lämnas inte i delårsbokslutet.

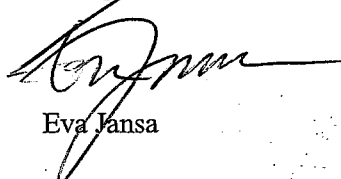
Den samlade delårsrapporten ger en bättre överblick av verksamhetsutvecklingen inom vård och trafik än tidigare. Det gäller verksamhetsvolym, kvalitetsaspekter, brukaromdömen, miljöarbetet och personalfrågor. Redovisningen av givna fullmäktigeuppdrag kan dock alltfjämt väsentligt förbättras. Uppdragen behöver kunna överblickas och analyseras bättre. Detta är viktigt som grund för revisionens och fullmäktiges ansvarsprövning.

Revisionsarbetet löper i övrigt enligt fastställd revisionsplan för år 2007. Iakttagelser och bedömningar i enskilda revisionsprojekt, löpande revision och slutrevision kommer att redovisas för respektive ansvarig styrelse och nämnd på sedvanligt sätt. Revisionen återkommer till landstingsfullmäktige med höstrapport under december månad samt i samband med årsbokslutet.

Kenneth Strömberg

Georg Jönsson

Lena Huss

Eva Jansa

Niklas Rengen

LANDSTINGSREVISORERNAS AUGUSTIRAPPORT 2007 rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen

REVISIONSOMRÅDE II

Hälso- och sjukvårdsnämnden, Patientnämnden, Karolinska Universitetssjukhuset, Stockholms läns sjukvårdsområde, Danderyds sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Sjukvården Salem Nykvarn och Södertälje, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Folk tandvården AB, Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, Stockholm Care AB

Vi noterar en fortsatt besvärande kostnadsutveckling inom vården. Det sammanhänger med både ökade vårdvolymmer och höjda kostnadsnivåer för läkemedel och personal. Flera av verksamheterna redovisar negativa prognoser i förhållande till budget.

För Karolinska Universitetssjukhuset, Danderyds sjukhus AB och Södersjukhuset AB har fullmäktige fastställt en negativ budget. Karolinska redovisar prognos i enlighet med budget, medan prognoserna från Danderyd och Södersjukhuset är sämre än budget. Även för Hälso- och sjukvårdsnämnden samt för Sjukvården Salem Nykvarn Södertälje redovisas ett prognostiserat negativt resultat. Övriga enheter ligger i stort enligt budget.

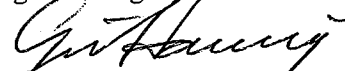
Delårsboksluten innehåller i varierande omfattning redovisning avseende hur fullmäktiges mål och uppdrag, respektive nämnders/styrelsers egna mål genomförs. Av redovisningarna framgår att de verksamhetsmässiga målen i många delar bedöms komma att uppnås.

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) ger en relativt utförlig redovisning avseende mål och uppdrag, varav framgår att uppdragen i budgeten bedöms komma att slutföras. De flesta av HSN:s effektmål bedöms också komma att uppfyllas, men bristande måluppfyllelse redovisas avseende telefontillgängligheten inom psykiatrin respektive väntetider till husläkare.

Den varierande redovisningen avseende fullmäktiges mål kan delvis förklaras med en viss otydlighet avseende vilka nämnder/styrelser som berörs av målen, men vi vill upprepa tidigare års förväntningar på förbättrad återredovisning och analys avseende fullmäktiges mål och uppdrag.

Vi noterar att i vissa av delårsboksluten redovisas prognosrisker alternativt anges särskilda förutsättningar för att resultatet ska uppnås. Kostnadsutvecklingen är fortsatt hög inom vårdsektorn. Landstingsstyrelsen har uppdragit åt flera av verksamheterna med underskott att redovisa åtgärdsplaner, vilket har skett. Revisionen kommer att noga följa hur dessa nämnder och styrelser hanterar ekonomi och verksamhet.

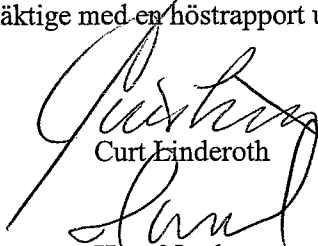
Revisionsarbetet löper i övrigt enligt fastställd revisionsplan för år 2007. Iakttagelser och bedömningar i enskilda revisionsprojekt, löpande revision och slutrevision kommer att redovisas för respektive ansvarig styrelse och nämnd på sedvanligt sätt. Revisionen avser återkomma till landstingsfullmäktige med en höstrapport under december månad samt efter granskning av årsboksluten.

Göran Hammarsjö

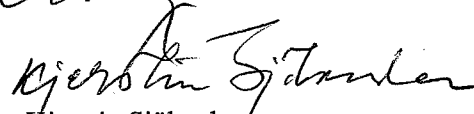

Charlotte Hernmarck

Curt Linderöth

Hans Nord

Kjerstin Sjölander

LANDSTINGSREVISORERNAS AUGUSTIRAPPORT 2007 rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen

REVISIONSOMRÅDE III

AB Storstockholms Lokaltrafik, Locum AB, Waxholms Ångfartygs AB, MediCarrier AB, Färdtjänstnämnden, Regionplane- och trafiknämnden, Kulturnämnden

Nämnderna och styrelserna bedömer att fullmäktiges ekonomiska resultatkrav för 2007 i stort kommer att nås. Det förekommer dock vissa riskfaktorer, som inte har beaktats i de prognostiserade resultaten

Vi noterar att de av fullmäktige uppsatta verksamhetsmässiga målen i huvudsak väntas kunna uppnås. En precisare genomgång av måluppfyllelsen kommer att göras i det fortsatta revisionsarbetet.

SL har påbörjat åtgärder för stärkt styrning och kontroll. Det är viktigt att detta fullföljs och att arbetet med ägardirektiv slutförs. För kollektivtrafiken är huvudmålet en förbättrad tillförlitlighet. Punktligheten har något förbättrats för pendeltåg och tunnelbana jämfört med 2006. Dock är punktligheten alltjämt sämre än den budgeterade för samtliga trafikslag. Andelen nöjda resenärer har ökat men ligger också under målsatt och budgeterad nivå.

Revisionen noterar förseningar i SL:s investeringsprogram för bl.a leverans av nya pendeltågsvagnar och arbeten i vagnsdepåer. Vi avser återkomma till detta i den fortsatta granskningen. Det gäller viktiga kvalitetsområden.

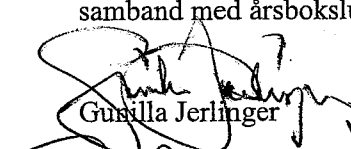
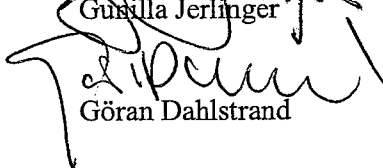
För Färdtjänsten fortsätter trenden med minskat antal färdtjänstresor och lägre kostnadsnivå än vad som budgeterats. Det är angeläget att orsakerna till utvecklingen närmare klarläggs.

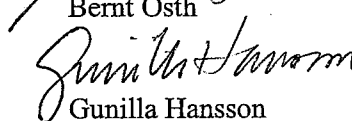
Locum redovisar i huvudsak uppnådda mål för såväl ekonomi som verksamhet. En fortsatt vikande kundnöjdhet hos hyresgästerna har dock noterats.

På flertalet verksamhetsområden anger nämnder och styrelser att de av fullmäktige givna särskilda uppdragen beräknas bli genomförda. SL har emellertid några viktiga uppdrag som ännu inte påbörjats, bl.a. utarbetandet av ny trafiksäkerhetspolicy.

Vi vill påminna om behovet av en förbättrad samlad redovisning och analys av uppnådda verksamhetsresultat. Avrapportering och analys av måluppfyllelse och hur givna uppdrag har verkställts är viktiga för ansvarsprövningen och bör förbättras.

Revisionsarbetet löper i övrigt enligt fastställd revisionsplan för år 2007. Iakttagelser och bedömningar i enskilda revisionsprojekt, löpande revision och slutrevision kommer att redovisas för respektive ansvarig styrelse och nämnd på sedvanligt sätt. Revisionen återkommer till landstingsfullmäktige med höstrapport under december månad samt i samband med årsbokslutet.

Gunilla Jerlinger

Göran Dahlstrand

Bernt Östh

Gunilla Hansson

Benkt Kullgard

2007-08-28

RK 200706-60

Landstingfullmäktige
Kommunfullmäktige

REVISORERNA FÖR DEN GEMENSAMMA VÅRDORGANISATIONEN I NORRTÄLJE - AUGUSTIRAPPORT 2007

Rapport över den verksamhetsmässiga och ekonomiska utvecklingen

Vi noterar underskott för såväl Tiohundra AB som Tiohundra AB.

Tiohundra AB redovisar en negativ årsprognos på 14 mkr, varav ca 11 mkr avser köp av specialistvård utanför Norrtälje samt 3 mkr för köp av privat omsorg. Kö till särskilt boende är ungefär på samma nivå som tidigare. Inga viten har hittills utbetalats men risken kvarstår.

Tiohundra AB redovisar också en negativ årsprognos på 15 mkr, en avvikelse från budget med 23,5 mkr. De huvudsakliga förklaringarna till resultatförsämringen är att kostnaderna för pensioner ökar med ca 13 mkr och kostnader (8,5 mkr) för anpassning av omsorgen till nya förutsättningar. Produktionsmålen för verksamheten bedöms i huvudsak komma att nås för sjukvården. För omsorgsverksamheten pågår utveckling av prestationsersättning och kvalitetsmål.

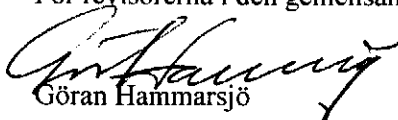
Eftersom resp huvudman givit nämnden i uppdrag att vid årets slut redovisa ekonomiskt resultat på noll och bolaget ett positivt resultat på 8,5 mkr är det viktigt att huvudmännen tar ställning till den redovisning som lämnats av de båda organisationerna.

Vi vill ånyo understryka vikten av att kommun och landsting utvecklar väl fungerande och ändamålsenliga former för styrning, uppföljning samt samverkan.

Revisionsarbetet löper i övrigt enligt fastställd revisionsplan för år 2007. Iakttagelser och bedömningar i enskilda revisionsprojekt, löpande revision och slutrevision kommer att redovisas för respektive ansvarig styrelse och nämnd på sedvanligt sätt. Revisionen avser återkomma till resp fullmäktige med en höstrapport under december månad samt efter granskning av årsboksluten.

Samtliga revisorer är eniga om denna rapport.

För revisorerna i den gemensamma vårdorganisationen i Norrtälje.

Göran Hammarsjö

Granskning av delårsrapport för koncernen Stockholms läns landsting per 2007-06-30

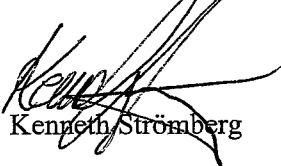
Vi av fullmäktige utsedda revisorer för landstingsstyrelsen har översiktligt granskat delårsrapporten för koncernen Stockholms läns landsting per 30 juni 2007. Granskning har genomförts enligt Standard för översiktlig granskning, i enlighet med god revisions sed. Granskning har inte skett avseende jämförelseperioden per 30 juni 2006.

Vår bedömning är

- att det under den översiktliga granskningen inte har framkommit något som tyder på att delårsrapporten inte ger en rättvisande bild av koncernen Stockholms läns landstings resultat och ställning,
- att det i delårsrapporten redovisade resultatet är förenligt med fullmäktige beslut om långsiktiga finansiella mål,
- att målstyrning och måluppföljning behöver framöver utvecklas med en tydligare koppling till kravet på god ekonomisk hushållning,
- att den samlade avrapporteringen av fullmäktige givna mål och uppdrag bör utvecklas för att skapa rimliga förutsättningar för fullmäktiges ledamöter att bedöma hur dessa har verkställts av ansvariga styrelser och nämnder samt
- att den höga kostnadsökningen inom vården understryker behovet av aktiv löpande ekonomistyrning i förening med långsiktigt hållbara beslut om investeringar och verksamhetsutveckling.

Vi återoppar i övrigt bifogat PM avseende granskningen av delårsrapport för koncernen Stockholms läns landsting.

Stockholm 2007-08-29

Kenneth Strömberg

Georg Jönsson

Lena Huss

Eva Jansa

Niklas Rengen

Bilaga: PM Granskning av delårsrapport för Landstingsstyrelsen 2007

PM - Granskning av delårsrapport för Landstingsstyrelsen år 2007

Sammanfattande iakttagelser

- Delårsrapporten är tidigarelagd i enlighet med fullmäktiges beslut. Tidigareläggningen har inte medfört några väsentliga brister i kvaliteten förutom de synpunkter som framförs nedan. Bokslutprocessen har genomförts enligt fastställd tidplan.
- Granskning av delårsrapport för koncernen Stockholms läns landsting per 2007-06-30 har genomförts enligt "Standard för översiktlig granskning". Det har inte under den översiktliga granskningen framkommit något som tyder på att delårsrapporten inte ger en rättvisande bild av koncernen Stockholms läns landstings resultat och ställning.
- I delårsrapporten redovisar landstingsstyrelsen att de långsiktiga finansiella målen kommer att uppnås för år 2007.
- Den samlade delårsrapporten ger en bättre överblick av verksamhetsutvecklingen inom vård och trafik än tidigare. Det gäller verksamhetsvolym, kvalitetsaspekter, brukaromdömen, miljöarbetet och personalfrågor.
- De verksamhetsmässiga målen behöver utvecklas med en klarare koppling till kravet på god ekonomisk hushållning. Den samlade avrapporteringen av fullmäktige givna mål och uppdrag bör förbättras för att skapa rimliga förutsättningar för fullmäktiges ledamöter att bedöma hur dessa har verkställts av ansvariga styrelser och nämnder.
- Där ansvaret för ett uppdrag inte framgår av budgeten, åvilar det landstingsstyrelsen att tydliggöra ansvaret och följa upp verkställighet.
- Landstingsstyrelsens anvisningar till nämnder och styrelser kan förstärkas vad gäller krav på redovisning av fullmäktiges mål och uppdrag med analyser och bedömningar om måluppfyllelse.
- Landstingsstyrelsen redovisar en prognos om 480 mkr för landstingskoncernen, vilket är 33 mkr lägre än budget. Avvikelsen beror på att vissa enheter inom hälso- och sjukvården prognostiserar underskott jämfört med budget. Avvikelser har analyserats och kommenterats i delårsrapporten. Det finns en viss prognososäkerhet vad gäller några enheter. Landstingsstyrelsen har uppdragit åt sjukvårdsenheter med underskott att vidta åtgärder.
- Helårsprognosen visar på kostnader som överstiger budgeten med 727 mkr och kostnadsutvecklingen är fortsatt hög. En starkt långsiktig planering krävs med hänsyn till driftkostnadsutvecklingen, pensionsförpliktelserna och framtida kostnader till följd av ett växande investeringsbehov.
- Den höga kostnadsutvecklingen kompenseras av att verksamhetens intäkter i helårsprognosen beräknas bli 414 mkr högre än budget samtidigt som de prognostiserade skatteintäkterna överstiger budgeten med 294 mkr och prognostiserad reavinst överstiger budgeten med 20 mkr.
- För planerade omstruktureringsåtgärder för personal gjordes i 2006 års bokslut en avsättning med 600 mkr. I delårsrapporten redovisas att omstruktureringskostnader har beviljats med ca 160 mkr, vilket motsvarar ca 27% av avsättningen. Enligt revisionens bedömning finns det risk för att de av fullmäktige beslutade omstruktureringsåtgärderna inte hinner genomföras fullt ut under 2007.
- Revisionen har noterat att särskild avtalspension per 2007-06-30 har beviljats med sammanlagt 32,5 mkr för anställda vars ålder understiger riktlinjerna från landstingsstyrelsens förvaltning.

Den höga kostnadsökningen inom vården understryker behovet av aktiv löpande ekonomistyrning i förening med långsiktigt hållbara beslut om investeringar och verksamhetsutveckling.

2007-08-22

Verksamhet – innehåll och kvalitet

Landstingsstyrelsens uppgift regleras dels i kommunallagen, dels i landstingets reglemente för landstingsstyrelsen och dess utskott. Av regelverket framgår landstingsstyrelsens löpande ansvar för uppsikten över landstingskoncernens samlade verksamhet och ekonomi. Det innebär att landstingsstyrelsen i sin tillsynsplikt dels har att upprätthålla en helhetssyn, samordning och kontroll av pågående förändringar inom landstinget, dels att kontinuerligt följa upp den löpande verksamheten och ekonomin samt vidta nödvändiga åtgärder.

Enligt kommunallagen ska det i budgeten anges mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som tar sikte på förmågan att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Den samlade delårsrapporten ger en bättre överblick av verksamhetsutvecklingen inom vård och trafik än tidigare. Det gäller verksamhetsvolym, kvalitetsaspekter, brukaromdömen, miljöarbete och personalfrågor.

Vad gäller redovisningen av givna fullmäktigeuppdrag kan den alltjämt väsentligt förbättras. Den särskilda uppdragsredovisningen som anmäls till fullmäktige i samband med delårsrapporten är en sammanställning av de bilagor som inlämnats från respektive resultatenheter. Det saknas en övergripande analys med uppgifter om totala antalet uppdrag, hur många uppdrag som genomförts, hur många uppdrag som är under genomförande och hur många uppdrag som ännu inte har påbörjats. Kommentarer saknas även för uppdrag som inte kommer att genomföras under 2007.

Vissa uppdrag har redovisats under Hälso- och sjukvårdsnämnden trots att landstingsstyrelsen har ansvaret för att genomföra uppdragen. Det ger en otydlighet vad gäller landstingsstyrelsens ansvar. Det gäller bl. a. uppdraget att utreda nya driftsformer för Folk tandvårdens verksamhet och uppdraget att inrätta en särskild enhet för patientsäkerhet.

Vid jämförelse med fullmäktiges budget 2007 kan konstateras att en del uppdrag saknas i sammanställningen. Det gäller bland annat:

- Inrättande av två regionala FOU-enheter
- Förhandling med regeringen angående utjämningsystemet, villkoren för forskning och utbildning samt infrastrukturen
- Senast 1 juni ska landstingsdirektören framlägga förslag till förtydligande ägardirektiv som styr mot mål
- Strukturell och organisatorisk genomgång av Karolinska Universitetssjukhuset sätts igång omedelbart
- Att utveckla och använda Offentligt-Privat-Samarbete (OPS) för investeringar där så är lämpligt.

Återrapporteringen av måluppfyllelsen vad gäller miljöområdet har en tydlig struktur som kan utgöra ett av underlagen för att utveckla en modell för återrapportering. I revisionens tidigare rapporter har framförts kritiska synpunkter på landstingsstyrelsens återredovisning av fullmäktiges mål och uppdrag. Trots viss vidareutveckling av återrapporteringen kvarstår enligt revisionens bedömning allvarliga brister. I årsrapporten för landstingsstyrelsen 2006 anges att ”landstingsstyrelsen bör i grunden se över inriktning och former för landstingets styrning genom budget och uppföljning med det yttersta syftet att skapa rimliga förutsätt-

2007-08-22

ningar för fullmäktiges ledamöter att bedöma det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet av verksamheten.”

Åtterrapporeringen av uppdragen bör utvecklas för att motsvara de grundläggande kraven på landstingsstyrelsens uppsiktsplikt över lanstingskoncernens nämnder och styrelser. En ofullständig åtterrapporering av uppdragen försvårar även för revisionen att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål och uppdrag fullmäktige beslutat om. Det finns därför skäl att upprepa tidigare års rekommendationer.

Rekommendation

De verksamhetsmässiga målen behöver utvecklas med en klarare koppling till kravet på god ekonomisk hushållning.

Den samlade avrapporteringen av fullmäktige givna mål och uppdrag bör utvecklas för att skapa rimliga förutsättningar för fullmäktiges ledamöter att bedöma hur dessa har verkställts av ansvariga styrelser och nämnder.

Landstingsstyrelsens anvisningar till resultatenheterna kan även utvecklas vad gäller krav på redovisning av fullmäktiges uppdrag så att bedömningar om måluppfyllelse och analyser redovisas.

Ekonomi

Resultatet i delårsrapporten är 205 mkr, att jämföra med periodiserad budget -153 mkr.

Landstingsstyrelsen prognostiserar följande budgetavvikelse för år 2007:

Resultaträkning (mkr)	Prognos 2007	Budget 2007	Budgetavvikelse i %	Bokslut 2006
Verksamhetens intäkter	12 506	12 092	3,4	12 524
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	48 417	48 123	0,6	45 935
Verksamhetens kostnader, inkl avskrivningar och finansiella poster	60 443	59 702	-1,2	60 608
Resultat	480	513	-0,6	-2 149

Helårsprognos

Landstingsstyrelsen bedömer att helårsprognosen för år 2007 kommer att avvika med -33 mkr (-0,6%) mot fullmäktiges resultatkrav. Avvikelsen beror på att helårsprognosen för hälso- och sjukvården är 220 mkr lägre än budgeterat resultat. Resultatenheter som prognostiserar negativa budgetavvikelser är Hälso- och sjukvårdsnämnden (-150 mkr), Södersjukhuset AB (-25 mkr), Danderyds sjukhus AB (-23 mkr), Sjukvården Salem, Nykvarn och Södertälje (-11 mkr) samt TioHundra AB (-12 mkr). Detta kompenseras i huvudsak av prognostiserade överskott inom trafikverksamheten (+ 40 mkr), fastighetsverksamheten (+23 mkr), koncernfinansiering (+104 mkr) och att övriga verksamheter prognostiserar ett resultat för år 2007 som överstiger budgeten med 21 mkr.

Hälso- och sjukvårdsnämndens prognos försämrades mellan maj och juni från ett nollresultat till - 150 mkr. Landstingsstyrelsens förvaltning har tillsammans med konsult genomfört

2007-08-22

översyn av prognos och prognosarbetet inom HSN. Enligt uppgift ska motsvarande översyn genomföras vid flera enheter inom hälso- och sjukvårdsverksamheten.

Danderyds sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Sjukvården i Salem, Nykvarn och Södertälje samt TioHundra AB har av landstingsstyrelsen fått i uppdrag att redovisa åtgärdsplaner för budgetöverskridanden.

Intäkts- och kostnadsutveckling

Verksamhetens kostnader beräknas i helårsprognosen uppgå till 56 938 mkr, vilket är 727 mkr (1,3%) högre än budgeterad kostnadsnivå. Kostnadsökningen är till största delen hänförlig till läkemedels- och bemanningskostnader inom hälso- och sjukvården. Den höga kostnadsutvecklingen kompenseras av att verksamhetens intäkter i helårsprognosen beräknas till 414 mkr (3,4%) högre än budget samtidigt som de prognostiserade skatteintäkterna överstiger budgeten med 294 mkr (0,6%).

Jämfört med motsvarande period föregående år har verksamhetens kostnader ökat med 1 512 mkr (5,6%), vilket innebär att kostnadsökningstakten är fortsatt hög. Bruttokostnaderna, det vill säga verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar, har ökat med 5,8%. Personalkostnaderna har ökat med 7% jämfört med samma period år 2006. Merparten av personalkostnadsökningen beror på att lönekostnaderna ökat med 5,6%.

Kostnader för omstruktureringsåtgärder för personal

För planerade omstruktureringsåtgärder för personal gjordes i 2006 års bokslut en avsättning med 600 mkr. I samband med granskningen av årsredovisningen gjorde revisionen den bedömningen att underlagen som ligger till grund för avsättningen inte uppfyller samtliga kriterier för god redovisningssed (i enlighet med i rekommendation nr 10 från Rådet för Kommunal Redovisning).

Per 2007-06-30 hade omstruktureringskostnader beviljats med ca 160 mkr, vilket motsvarar ca 27% av avsättningen. Av de beviljade omstruktureringskostnaderna avser ca 140 mkr särskild avtalspension, ca 17 mkr avgångsvederlag och 2 mkr utbildningsbidrag. Av de beviljade medlen har ca 11 mkr förbrukats. Revisionen kommer fortsätta följa hanteringen.

Av riktlinjer från landstingsstyrelsens förvaltning som togs fram i december år 2006, framgår att medarbetare ska vara 61 år fyllda när den särskilda avtalspensionen träder i kraft. Revisionen har noterat att anställda vars ålder understiger 61 år har beviljats avtalspension som sammanlagt uppgår till ca 32,5 mkr (16 personer), vilket motsvarar ca 23% av de 140 mkr som beviljats för avtalspension. Av beloppet utgör ca 9,2 mkr avtalspension för anställda som ej fyllt 60 år (3 personer), vilket motsvarar ca 6% av 140 mkr.

Pensionskostnader

Med hänvisning till försiktighetsprincipen, gjordes i årsredovisningen 2006, en central avsättning för ökade kostnader på grund av förväntade ändringar av de försäkringstekniska antaganden som används vid beräkning av pensionsskulden. Avsättningen som uppgick till 1 377 mkr beräknades med en diskonteringsränta och ett livslängdsantagande som enligt revisionens bedömning avvek från de rekommendationer som lämnades av Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Vid granskningen av årsredovisningen påtalade revisionen bland annat behovet av att landstingsstyrelsen vid avsteg från praxis tydligt redovisar vilken policy som ska tillämpas framöver.

I juni 2007 antog SKL:s styrelse nya riktlinjer för beräkning av pensionsskuld – RIPS 07. Dessa innehåller samma diskonteringsränta som SKL rekommenderade under hösten år 2006

2007-08-22

och som SLL valde att göra avsteg ifrån. Finansinspektionens har för närvarande förslag till nya föreskrifter enligt Tryggandegrunderna ute på remiss. SLL har med hänvisningen till Finansinspektionens förslag till nya föreskrifter, som bland annat innehåller nya livslängdsantaganden, valt att låta de antaganden om diskonteringsräntor och livslängd som låg till grund för avsättningen i årsredovisningen vara oförändrade. Därmed är avsättningen på 1 377 mkr oförändrad. Revisionen kommer fortsätta följa hanteringen.

God ekonomisk hushållning

Det egna kapitalet per 2007-06-30 uppgår till - 427 mkr samtidigt som landstingsstyrelsen redovisar att det ackumulerade överskottet enligt balanskravet uppgår till 2 384 mkr. Skillnaden mellan det negativa egna kapitalet och det ackumulerade överskottet beror på att synnerliga skäl har åberopats för att inte reglera tidigare års underskott.

Pensionsförpliktelser intjänade före år 1998 redovisas i enlighet med gällande lagstiftning som ansvarsförbindelse. Om hänsyn tas till dessa pensionsförpliktelser per 2007-06-30 så skulle det egna kapitalet motsvara - 23 334 mkr.

Fullmäktige beslutade vid sammanträde 2006-12-12 om reviderade långsiktiga finansiella mål för Stockholms läns landsting. Från och med år 2007 är dessa:

- Att resultatet är i balans med hänsyn tagen till ej resultatförda kostnader och att realkapitalet bibehålls
- Att reinvesteringar självfinansieras med 100 procent
- Att lånefinansiering endast används för att finansiera investeringar
- Att betalningsberedskapen motsvarar minst 21 dagars genomsnittliga driftskostnader

I budgeten för år 2007 ansågs en justering av de finansiella målet avseende investeringar nödvändig för att förstärka kopplingen mellan de finansiella målen och investeringarna, innan dess var målet ovan avseende investeringar ”att investeringar självfinansieras till 100 procent med undantag av större nyinvesteringar”.

I delårsrapporten redovisar landstingsstyrelsen att de långsiktiga finansiella målen kommer att uppnås för år 2007.

Översiktlig granskning av delårsrapporten

Revisionen har i enlighet med god revisionsd, översiktligt granskat den finansiella informationen i delårsrapporterna för alla styrelser och nämnder inom landstingskoncernen samt den sammanställda delårsrapporten för Stockholms läns landsting 2007. Det har inte under den översiktliga granskningen framkommit något som tyder på att delårsrapporten inte ger en rättvisande bild av koncernen Stockholms läns landstings resultat och ställning.

Investeringar

I budget 2006 lämnade fullmäktige i uppdrag till landstingsstyrelsen ”att i samverkan med berörda verksamheter utarbeta en långsiktig investeringsstrategi för landstinget med särskilt fokus på de prioriteringar som landstingets långsiktiga ekonomiska utrymme medger”. Med anledning av fullmäktiges uppdrag togs under hösten 2006 fram förslag till ny prioriteringsmodell som ska underlätta för den politiska ledningen att ha en strategisk dialog kring landstingets långsiktiga investeringsbehov och göra nödvändiga prioriteringar. Förslaget är ute på remiss. Beslut fattas av fullmäktige under hösten år 2007.

Arbetet med Citybanan är återupptaget efter regeringsbeslut i maj. Banverket har beräknat kostnaden för projektet till 16 miljarder kr. Stockholms läns landsting är delfinansiär.

2007-08-22

Landstingsfullmäktige förväntas vid årsskiftet fatta beslut om eventuell byggnation av nytt universitetssjukhus.

Personal

Årsarbetare

Revisionen har, vid stickprovskontroller, noterat avvikelser mellan antalet årsarbetare i den sammanställda delårsrapporten för Stockholms läns landsting och motsvarande uppgifter i delårsrapport från nämnd eller styrelse.

TioHundra AB

Uppgifter om antal anställda, årsarbetare, etc redovisas inklusive alla årsarbetare vid TioHundra AB (2 413) trots att Stockholms läns landsting enbart äger 50%. Den ekonomiska redovisningen konsolideras med 50% vilket till exempel innebär att bemanningskostnader innehåller 50% av kostnaderna vid TioHundra AB.

Övriga iakttagelser

Revisionen efterlyser till förvaltningsberättelsen för 2007 en återrapportering av TioHundranämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat. Denna information saknas i delårsrapporten.

Delårsbokslutet bör benämnas som delårsrapport i enlighet med Kommunallagens begrepp.

Susanne Kangas
biträdande revisionsdirektör

Åsa Runeström
kontaktperson

Bilagor:

- Bilaga 1 Delårsboksluts-PM för Landstingsstyrelsens förvaltning
- Bilaga2 Delårsboksluts-PM för Koncernfinansiering
- Bilaga3 Delårsboksluts-PM för Landstingsfastigheter

Delårsboksluts-PM 2007 för Landstingsstyrelsens förvaltning

Sammanfattande iakttagelser

- Styrelsen bedömer att mål och uppdrag för verksamhet och ekonomi kommer att nås.
- Avvikelser har analyserats och kommenterats i delårsbokslutet.
- Det har inte under den översiktliga granskningen kommit fram något som tyder på att de finansiella rapporterna inte ger en rättvisande bild i enlighet med gällande regler och anvisningar.

Verksamhet – innehåll och kvalitet

- Revisionskontoret bedömer att styrelsens mål är förenliga med de mål fullmäktige beslutat.
- Den nya Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning har bildats vilket medfört att 345 årsarbetare har överförts från Landstingsstyrelsens förvaltning. Det har också tillkommit 128 årsarbetare i och med att naturbruksgymnasierna Berga och Säbyholm placerats under LSF i syfte att enligt fullmäktiges budget söka ny huvudman för dessa verksamheter.
- Det finns ingenting som tyder på att de uppsatta verksamhetsmålen för 2007 inte kommer att uppnås. I maj var alla uppdragen påbörjade och några var genomförda. Inrättande av ett kansli för mångfaldsfrågor är ett uppdrag som genomförts. LSF redovisar statusen av uppdragen i budget i maj månads bokslut enligt anvisningar. Det bör dock påpekas att redovisningen av uppdragen i delårsbokslutet är knapphändig.
- Processen med att effektivisera organisationen pågår som planerat. Drygt 40 anställda har beslutats få särskild avtalspension och fler planeras. Ca 100 personer kommer att avvecklas innan årsskiftet. Utredning pågår också om att lägga ut hela ekonomiavdelningen på entreprenad. Revisionskontoret bedömer att viss risk föreligger för att nyckelpersoner kan komma att sluta sina anställningar innan årsskiftet och det kan innebära svårigheter att upprätthålla en god administrativ kvalitet.

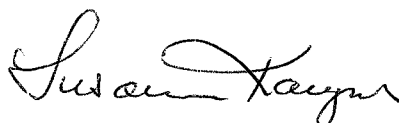
2007-04-27

Ekonomi

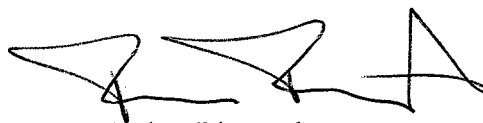
Styrelsen prognostiserar följande för år 2007:

Resultaträkning (mkr)	Prognos 2007	Budget 2007	Budget- avvikelse i %	Bokslut 2006
Verksamhetens intäkter	3 310	3 310	0 %	3 423
Verksamhetens kostnader, inkl avskrivningar och finansiella poster	3 294	3 310	0,2 %	3 337
Resultat	6	0		83
Årsarbetare	995	1095	9 %	1 263

- Styrelsen bedömer att fullmäktiges resultatkrav för år 2007 kommer att nås. LSF har ett ackumulerat resultat på +61,2 mkr (budget +0 mkr). För helåret prognostiseras ett resultat på + 6,0 mkr. Överskottet förklaras främst av lägre personalkostnader på grund av ej tillsatta tjänster (anställningsstopp råder) samt senarelagda projekt.
- Tillförlitligheten i prognoserna synes vara i allt väsentligt god allt annat lika. Organisationen är under omstrukturering, vilket kan innebära förändringar i det ekonomiska resultatet.
- Det finns inga väsentliga avvikelser att notera i delårsbokslutet.

Susanne Kangas
Enhetschef

Anders Ringstedt
Kontaktperson

BILAGA

Rapport angående översiktlig finansiell granskning av delårsbokslutet för Landstingsstyrelsens förvaltning inkl skadekontot

Delårsboksluts-PM 2007 för Koncernfinansiering

Sammanfattande iakttagelser

- Styrelsen bedömer att det av fullmäktige fastställda resultatkravet kommer att nås.
- Redovisade avvikelser har analyserats och kommenterats i delårsbokslutet.
- Enligt styrelsen utgör framför allt utvecklingen av pensionskostnaderna och skatteintäkterna osäkra poster i prognosen.
- Delårsrapporten följer i allt väsentligt landstingsstyrelsens anvisningar. Det har inte under den översiktliga granskningen kommit fram något som tyder på att de finansiella rapporterna inte ger en rättvisande bild i enlighet med gällande regler och anvisningar.
- I årsbokslutet 2006 gjordes hos Koncernfinansiering en central avsättning med 600 mkr för omstruktureringsåtgärder. I delårsbokslutet har 11 mkr utnyttjats.
- I årsbokslutet 2006 gjordes en central avsättning för pensionskostnader med 1 377 mkr hos Koncernfinansiering. I delårsrapporten är avsättningen oförändrad med hänvisning till att Finansinspektionens förslag till nya föreskrifter som bland annat innehåller nya livslängdsantaganden, är ute på remiss.

Verksamhet – innehåll och kvalitet

- Fullmäktige har inte beslutat om andra mål än ekonomiskt resultatkrav.

Ekonomi

- Resultatet per 2007-06-30 uppgår till 213 mkr, att jämföra med periodiserad budget som är 117,6 mkr före bokslutsdispositioner och skatt. Avvikelsen beror i huvudsak på att skatteintäkterna är 147,2 mkr högre än budgeterat.

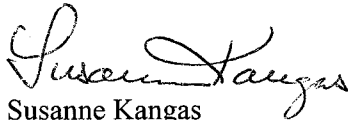
Styrelsen prognostiserar följande budgetavvikelse för år 2007:

Resultaträkning (mkr)	Prognos 2007	Budget 2007	Budgetavvikelse i %	Bokslut 2006
Skatteintäkter	48 417,2	48 122,9	+0,6	45 935
Verksamhetens intäkter	4 997,5	5 065,4	-1,3	4 831
Verksamhetens kostnader, inkl avskrivningar och finansiella poster	52 980,2	52 857,7	+0,2	52 500
Resultat	434,5	330,6	+31,4	-1 734

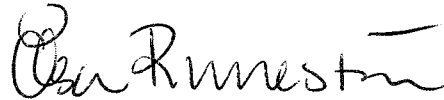
- Styrelsen bedömer att fullmäktiges resultatkrav för år 2007 kommer att nås.
- Avvikelsen mellan helårsprognosen och budgeten för år 2007 beror till största delen på högre skatteintäkter (294,3 mkr), högre personalkostnader (-109 mkr), högre bidrag till bl.a. landstingsstyrelsens förvaltning och Konserthusstiftelsen (-95,7 mkr).
- Enligt styrelsen utgör framför allt utvecklingen av pensionskostnaderna och skatteintäkterna osäkra poster i prognosen. De beloppsmässiga konsekvenserna av redovisade riskfaktorer framgår till viss del.
- I 2006 års bokslut gjordes hos Koncernfinansiering en central avsättning med 600 mkr för planerade omstruktureringsåtgärder inom koncernen Stockholms läns landsting. Per 2007-06-30 har 11 mkr av dessa utnyttjats.

2007-08-22

- I årsbokslutet 2006 gjordes en central avsättning på 1 377 mkr för ökade kostnader på grund av förväntade ändringar av de försäkringstekniska antaganden som används vid beräkningen av pensionsförpliktelserna. I delårsbokslutet 2007 är avsättningen oförändrad med hänvisning till att Finansinspektionens förslag till nya föreskrifter, som bland annat innehåller nya livslängdsantaganden, är på remiss.

Susanne Kangas
Biträdande revisionsdirektör

Åsa Runeström
Kontaktperson

BILAGA

Rapport angående översiktlig finansiell granskning av delårsbokslutet för
Koncernfinansiering

Delårsboksluts-PM 2007 för Landstingsfastigheter

Sammanfattande iakttagelser

- Locum AB:s styrelse bedömer att mål och uppdrag för verksamhet och ekonomi kommer att nås. Prognosen pekar på ett resultat på 384 mkr vilket är 22 mkr över budget. Den främsta orsaken till överskottet är att intäkterna ökar beroende på ej budgeterade tilläggshyresavtal inom främst område Universitetssjukhus. Mediekostnaderna ligger 16 mkr över budget, det är höjda elpriser i samband med nytecknande av avtal som är orsaken.
- Avvikelser har analyserats och kommenterats i delårsbokslutet.
- Delårsrapporten följer i allt väsentligt landstingsstyrelsens anvisningar. Det har inte under den översiktliga granskningen kommit fram något som tyder på att de finansiella rapporterna inte ger en rättvisande bild i enlighet med gällande regler och anvisningar.

Verksamhet – innehåll och kvalitet

- Revisionskontoret bedömer att Locum AB:s styrelses mål för Landstingsfastigheter är förenliga med och preciserar de mål fullmäktige beslutat.
- Styrelsen bedömer att verksamhetsmålen för 2007 delvis kommer att uppnås. Det är främst målet och nyckeltalet Nöjd kundindex, NKI, som inte når målet. Utfallet är 55 (57 år 2006) och målet ligger på 63. Ledningen för Locum AB har genomfört och planerar att genomföra ett antal aktiviteter för att förbättra NKI. Det är främst inom områdena förhandling och hyra, image och tider i projekt som missnöjet finns. Höga omdömen ges för service, information och kompetens och problemlösning. Det planerade underhållet följer budget.
- Styrelsen har planerat för/beslutat om åtgärder för att nå verksamhetsmålen.

Ekonomi

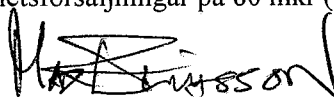
Styrelsen prognostiserar följande budgetavvikelse för år 2007:

Resultaträkning (mkr)	Prognos 2007	Budget 2007	Budget-avvikelse i %	Bokslut 2006
Verksamhetens intäkter, inkl netto fastighetsförsäljningar	2 229	2 187	1,1	2 333
Verksamhetens kostnader, inkl avskrivningar och finansiella poster	1 845	1 825	1,1	1 721
Resultat	384	362		612
Årsarbetare	-	-	-	-

- Styrelsen bedömer att fullmäktiges resultatkrav för år 2007 kommer att nås. I prognosen ingår reavinster från fastighetsförsäljningar på 80 mkr (budget 60 mkr).

Susanne Kangas
Biträdande revisionsdirektör

Max Eliasson
Kontaktperson

BILAGA

Rapport angående översiktlig finansiell granskning av delårsbokslutet för Landstingsfastigheter